

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
19 August st. v.
31 August st. n.

Este in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 34.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Ca 'n vremi de mult...

a 'n vremi de mult, in vécul mândru
Cu stele 'n cer și 'n câmp cu flori,
Cu foi de rosă 'mpodobite,
Tu éraš imi trimiți scrisori.

Și scii: Pe fie-care fée
Săruturi infocate-am pus;
De și ani mulți s'au dus, iubite,
Amorul însă nu s'a dus!*

Cetii... în loc de bucurie
Și dorul de-a te revedé,
O lacrămă cumplit de-amară
Cădù pe foi din géna mea.

Al sufletelor amăgite
E crud destinul pe pământ...
Răspund cu înima pustie:
Amorul zace in mormânt!

Unui poet din Bucuresci.

Cu drept te poți fâli: e lucru fôrte rar
A fi 'n același timp poet și militar!
Cu sabia nu sciu pe mulți vei fi rănit,
Cu lira însă, drept, pe mulți ai asurđit!

M. Pompiliu.

Logofétul Baptiste Veleli.

Episod istoric din secolul XVII.

(Urmare.)

Să vorbim, Veleli dragă, să vorbim: spune,
ce? n'ai bani de ajuns? Ți s'a stricat curțile,
podurile de pe moșii?...

— Nu, nimic de aceste Măria ta, bogdaproste lui
Ddeu, nici o slugă de-a le Măriei tale nu duce lipsă de
nimică de aceste...

— Apoi?...

— Apoi, să mai vorbim...

— De nevoile țării? vorbesce!

— Scii, Măria ta, Vornicul Vasile Lupu...

— Lupu? care are jupănesă frumoasă? Palica-
rule! ai vré să me mai înșeli, și...

— Nu, nu ȃic acesta astă-dată, Măria ta, — in-
trerupse răpede Ministrul, devenind roșu ca fesul seu
la auđirea de jupănesă frumoasă.

— O aflat! — murmură el între dinți.

— Apoi dară ce-i?

— Măria ta, Vornicul Vasile Lupu, cu Hatmanul
Săvin și cu alții, au să ne răpune viața.

— Viața, ȃici tu, Veleli? ... Vornicul Lupu să-
mi răpună viața? ... Să vede c'ai uitat că el nici nu
se mai scie ce s'a făcut din țără, sunt acum doi ani,
scii, de când otărisem să-i pun cépul in par, lui și la
toți ceialați.

— Bine, Măria ta, dar el trăiesce...

— Trăiesce! Ei! și decă trăiesce? ... Veleli se
teme de Vasile Lupu, Veleli, la al cărui glas și nume
ar trebui să tremure totă țera? ...

— Măria ta, nu-s in toate ȃilele pascele; au tre-
murat ea de când sunt eu robul Măriei tale, căci de
câte ori nu tremurá, eu scieam numai decăt s'o dau
pe partea ei.

— Și de ce nu mai faci și acum tot cum făceai
atunci?

— Am făcut, Măria ta, însă degeba! Odinióră,
numai cât báziiá vr'un sat, și pe loc il linisciam, că
mi-i trântiam, (după voia Măriei tale), bir peste bir,
beilicuri peste beilicuri, până-mi strigá aman!

— Ei, ș-acum cine te impededă? ...

— Nime! dară Seimenii pe care-i trimit, ca aliă
dată, să stringă biruri, nu se mai întorn; acei pe care-i
trimit ca să-și primble sinețele prin sate, tot ca aliă
dată dór, se vor ingrozí câinii de țărani, érašii nu mai
dau inapoi...

— Ce? nu s'au întors? ... Pe toți să mi-i tragi
in țépă! Să-i ved eu, nu mai departe decăt mâni, in-
șirați pe zidurile curții!

— Pré bine, Măria ta, de i-or prinde, se... Dar
Vasile Lupu?

— Ei, bine?

— Măria ta, el e pe aici, pe unde-va, ascuns...
Să nu me mai ai de rob Măriei tale de n'o fi așa!

— Găsesce-l dară!

— Nu-i atăta de ușor de a-l găsi pe cât se pare
Măriei tale, că-i om ager și cu cap; nu s'o prinde ca
șórecele in capcană... Măria ta, nu-i de șuguit! au
să-ți răpună viața... ori au să te mazilésca.

— Elei, Veleli! Și ȃeu, pe legea mea! păcat mare
de m'ar mazili!

— Păcat de tot! Măria ta ești ca un lucéfér când
te imbraci in struele Domnesci... ș-apoi si roi
ăștie-l-alți, Măria ta, de te-or mazili, perđem pânea d'in
mână.

— Ce-i de făcut 6re, Veleli? . . . Auđi! s6 ne mazi-
zilesc6!

— M6ria ta, pe Vasile Lupu . . .

— S6-i tai nasul, s6-i tai urechile . . . s6-l tragi
in țep6!

— Ca s6-i tai nasul, s6-i tai urechile, s6-l ințep,
trebuie s6-l fi prins mai int6iu.

— Prinde-l, dar6.

— D6c6 eu aș av6 poronca M6riei tale . . .

— Ec6-ți poroncesc . . . Da mai la urm6, Veleli,
ce tot aștepti s6-ți poroncesc? Tu scii pr6 bine ca
toți, ca și tine, s6ntem aice, unii ca s6 agonisim bani,
alții m6rire . . . F6, dragul meu, tot ce scii c6-i de fo-
los in interesele n6stre ș-ale prietenilor de nația n6-
str6 . . . ș-apoi, s6 bem, s6 m6nc6m și s6 petrecem,
Veleli . . .

— D6c6-i aș6, M6ria ta, nu rem6ne dec6t s6-mi
isc6lesci 6rtia asta, prin care incuviințezi prinderea lui
Vasile Lupu . . .

— Ș-a lui S6vin, ș-a lui Buhtș, ș-a cui vei pofti!
Ad6, Veleli!

Și Ili6ș, apropi6ndu-se de o m6s6 din mijlocul ca-
sei, unde erau niște c6lim6ri de alam6, de br6u, sub-
insemn6, f6r6 s6 citeasc6 m6car un r6nd, ac6sta h6rtie,
ce-i dete Veleli cu sfiel6.

— Ține, Veleli; f6 cu ea ce scii.

Veleli, primind'o, ori c6t se st6p6ni, nu put6 in6-
duși un z6mbet, ce se l6ți pe subțiratecile lui buze și
pe viclenii sei ochi — „E a mea!” murmur6 el intre
d6nți, cu bucurie.

Profit6nd acum de momentul c6t ministrul Veleli
se preg6tește de a eși, și vorbește cu st6p6nul seu de
lucruri puțin importante pentru șirul istoriei n6stre, s6
dicem c6te ceva care s6 fac6 mai cunoscut cetitorului
caracterul lui Ili6ș. Cu inima pl6m6dit6 de natur6 in
patima cea groz6v6 a m6ndriei și in setea de m6rire,
Ili6ș, ori c6t6 parte lu6 și el din j6furile, din birurile
ce r6dic6 Veleli de pe ț6r6, sub feluri de denumiri, nu
er6 ins6 mai nici odat6 el carele arunc6, dela sine,
t6te acele biruri și ang6rii, ce scurgea ț6ra. Lui i tre-
bui6 m6rire; incuviințurat de 6meni de nația sa, cari
scia a profit6 de setea lui, ei i-o potol6 prin titlurile
pompoșe ce, f6r6 de rușine, i d6dea, er6 ei se mult6-
miau cu ceea ce li se p6rea mai pozitiv: cu banii ce
scurgea din ț6r6, dup6 porunci Domnesci, pe care, le
er6 pr6 ușor de a le trage dela Ili6ș. Aș6, acestuia i
er6 de ajuns ca, neocup6ndu-se de nici un interes al
ț6rii, s6 petrec6 6i și n6pte la banchetuirii, la petreceri,
și s6 se ved6 incuviințurat de n6molul acel de slug6rit
pe care Domnii Moldovei incepuser6 a-și inființ6, dup6
moda curții suzerane. De indat6 ce Ministrii sei i pro-
curau cele ce-i pl6cea, puțin i p6s6 lui cu ce mijloc
f6cea ei ac6sta. Și et6 c6 de nep6sarea ac6sta a lui,
boerii p6m6nteni sciuser6 profit6, in curgere de doi ani
trecurți, pentru de a r6svr6ti ț6ra asupra lui. In desert
Veleli, viclenul Ministru, i ar6tase de mai multe ori ce
fortun6 clocoti6 asupra tuturor6, nu at6t ca s6 scape
vieța lui Vod6, ci ca s6 nu p6rd6, eșind Ili6ș din Dom-
nie, mijlocul de a se inavuți. Domnul ridea de t6te
presupuneri, ce-i ar6t6 liara cea egoist6: „Arunc6
biruri noue, Veleli, i dicea el; pune beilicuri grele! . . .
D6c6 n'au ce face și g6ndesc la r6svr6tiri, d6-le de lu-
cru! . . . Ce naiba! tu, care și pe mine m'6i inv6tat
in arta de a domni asupra Moldovenilor, cu asemenea
mod, tu acum te temi de ei? . . . Tu, Veleli! Ha,
ha, ha! . . .

Ec6 ce fel de pers6ne guvernau bi6ta Mol-
dova!

CAPUL II.

O j u p 6 n 6 s 6 .

S6 venim la șirul istoriei n6stre.

C6teva minute dup6 ce Ili6ș isc6lise h6rtia lui Ve-
leli, acesta eși. Atunci Ili6ș inchise dup6 el ușa cu cheia
și, deschid6nd o alt6 uș6, ascuns6 intr'un colț de p6-
rete, dete intrare unei femei.

V6rsta ei, (d'abi6 s6 fie avut 18 ani), ad6ngit6 de
alb6ta ca laptele a feței sale; ochii sei mai frumoși
dec6t cerul din maiu; tot c6pușorul ei incununat de
p6rul cel resucit pe dup6 albul fes; talia sa cea ml6-
di6s6, ce se desin6 prin ferment6ua de fir rotundit6 pe
l6ng6 mijlocu-i tras prin inel și incins de p6ftale cu
petre scumpe, t6te, t6te f6ceau, din nev6stuica asta o
frumuseț6 at6t de rar6, c6 dec6 ai fi int6lnit-o in g6na
6ilei, prin vr'un munte s6u codru, numai dec6t ai fi
luat'o de vr'o 6in6.

— E bine, jup6n6s6 Susan6, — i 6ise Ili6ș, lu6nd'o
de m6n6 și f6c6nd'o s6 ș666 pe divan; — acum s'a
dus Veleli, poți s6 m6ntui . . .

— M6ria ta, nu mai am nimic de spus, — res-
punse jup6n6sa cu un glas aș6 de dulce cum nici odr6
n'a fost c6ntare 6nger6sc6.

— Dar spune-mi, aș6 s6 tr6iesci, drag6 jup6n6s6!
cine ți-i b6rbatul?

— M6ria ta, me rog de iertare, dar asta nu-i ne-
voie s6 spun.

— Și de ce nu? . . . Ce? 6re tu nu me iubesci,
Sus6nit6?

— Eu s6 te iubesc? . . . eu, pe M6ria ta?

— D'apoi firesce! de vreme c6t ț-a fost mil6 de
mine și n'ai vrut s6 cad sub pumnalele conspiratorilor,
pe cari ai venit s6 mi-i descoperi, s6 vede c6 . . .

— Nu, M6ria ta, nu! te inșeli! . . . n'am avut
nici odat6 alt g6nd, venind aicea, dec6t acela ca s6-ți
m6ntui vieța . . . Asta aș fi f6cut'o și pentru cel mai
mare dușman al meu.

— Dar dec6 acum tu-mi ești drag6, mie, Sus6-
nic6? . . .

— Eu, M6riei tale . . . s6 fiu drag6! . . .

— Ec6! și ce te minun6z6 asta? . . . D6c6 nu
me cređi . . . d6-mi o gurit6! Și l6s6ndu-și un braț pe
dup6 g6tlejul ei cel de ieb6d6, ascuns sub mulțimea șir-
urilor de salbe, mai iși apropi6se buzele de a le ei,
dar ea, de odat6, smuncindu-se din brațu-i fugi la uș6,
și cerc6nd s'o deschid6, r6cni:

— M6ria ta, d6-mi drumul s6 me duc!

— S6 te duci, Sus6nic6? — 6ise el, reapropi6n-
du-se de ea; — da eu te iubesc?

— M6ria ta, las6-me! . . . ai uitat c6 am
b6rbat.

— Ai b6rbat! . . . ș-apoi? . . . Te-oiu desp6rti eu
de d6nsul . . . Rem6i cu mine!

— D6-mi drumul, aibi mil6!

— Nu vrei s6 rem6i?

— Nu! D6 mi drumul!

— Ha! ha! ha! scii c6 ești poznaș6? S6-ți dau
drumul . . . Par c6 am c6piat . . . Auđi dta? . . .
S6 mi vie singuric6 in lab6, ș-apoi s6-i dau drum!

Susana schimb6 fețe și incepuse a tremur6 ca v6rga.
„Ce am f6cut eu? ce am f6cut?” Ea iși fr6ngea m6-
nile, pe c6nd Ili6ș, in prada unei m6rșave pofte, o sor-
bi6 cu ochii.

— Ascult6, Sus6nic6, — i dicea el, — l6s6nd s6
isbucnesc6 vulcanul ce-i clocoti6 in s6n; fi a mea!

— Eu, a M6riei tale? Nu, c6t oiu tr6i!

— Fii a mea, Sus6nic6, și-mi cere ce-i vr6: curti,
moșii, salbe; s6 nu mai scii ce face de multe av6ți!

— Nu-mi trebuie nimica! b6rbatul meu are de t6-
te . . . d6-mi drumul! M6ria ta! las6-me s6 es!

— Să ești? . . . ha! ha! ha! . . . Ei! apoi, de, ești de tot poznașă! . . . Să ești? . . . Da de ce ai venit? ca să ești?

— Măria ta! indurare!

Și ea se răpeși spre Iliș ca și când ar fi vrut să i se arunce la genunchi, dar ținând ceva cu o mână pe sub fermenea. Doi pași și ea eră lângă Vodă, când o bătaia agitată în ușă o făcù să stee pe loc.

— Deschide! deschide! — strigă un glas dincolo de ușă.

La audirea acestui glas, Iliș se simți mai la îndemână de cum eră când audise întelele bătaii, căci acum cunoscuse glasul lui Veleli.

— Intră erăși unde ai stat dineóre, — ȕice el incet cătră Susana. Și apoi neingrigindu-se mai mult de ea, se duce să deschidă ușa, ȕicând: intră Veleli.

La numele acesta, Susana, care nu ascultase porunca lui Iliș, slobode un țipet prelungit și înainte de ce să fie intrat acela, ea se răpede ca fulgerul, se lovește pept în pept cu el, și în fuga mare trece coridorele . . .

Iliș vré s'o urmărescă, dar Veleli apucându-l de pólă roșei sale giubele:

— Stăi, Măria ta! nu-i vreme acum de pe-trecut . . .

— Ce este? — strigă el, cu mânia.

— Sântem perduți! țera-i în picidore!

CAPUL III.

Mănăstirea.

Cu doue ȕile înainte de cele ce se petrecură la curte, etă ce se urmă în altă parte.

Cetitorul meu binevoiescă a merge cu mine pe drumul ce duce la mănăstirea . . . acea mănăstire ce se înalță singură în mijlocul codrilor bătrâni, ca o insulă mică în mijlocul oceanului.

După o ȕi de călătorie prin păduri, munți cărunți și văi nesfârșite, incinse de pârae ca de niște brăe de argint, etă că noi sosim. Biserica principală între chilie e, ca într'o cutie fără capac, împodobită de icône și de tablouri din sânta scriptură, care de care mai rēu, mai ciudat zugrăvite. Să trecem răpede dealungul cerdacului, pe la vr'o ȕece uși, ș-ajungēnd la a unspre-ȕecea (aceea dinaintea căreia se vēd doi salcâmi) să intrăm. Casa mobilată fôrte simplu, ca ori ce chilie călugărescă, este insē de o curăție și o regulă de minune. Pe un divan, așternut cu scôrțe de țeră, bine țesute și felurit vėrgate, stă o jupănésă tinēră, de o frumuseță mare. Lângă ea o scrisóre deschisă, dovedește că a cetit-o. Acum insē cu ochii gânditori, ea nu-și pôte opri un zimbet fericit ce-i scôte o copilă de doi spre trei ani, care dela capētul divanului se dă dea dură ca o rôtă, spre brațele jupănesei, riȕēnd cu risul cel ceresc al vėrstei sale, pe când lângă unica mēsă de lemn, de lângă ferēstra cea mică, ce lumină casa cu o lumină nesigură, un băet de vr'o 12—13 ani, frumos dar palid ca o frunȕă în tómnă, întórece mereu filele unui cėslov.

Cetitorul cunósce, pôte, pe acēsta jupănésă de jupănésa lui Lupu, cu copilașii sei, Ionică și Rucsândița. De nevoie este să spun insē cum se face că familia lui Lupu e la mănăstirea acēsta.

Să-și amintēscă cetitorul de ȕiua aceea în care Lupu își porni de a casă jupănésa cu copiii. Atunci nu eră de nevoie ca acum, să scie cetitorul meu, că Lupu își trimitea familia să locuēscă la acēsta mănăstire, singurele locuri, cari erau mai respectate până și de Domnii cei rei. N'am nevoie dar să mai spun și că de atunci nici o singură ȕi, jupănésa cu copiii nu mai

eșiseră din mănăstire, unde din timp în timp veniă bărbatu-seu s'o vėȕă, séu i trimitea scire de el prin vr'un răvaș. Tóte cunoscințele de pe la orașe ale jupănesei lui Lupu se minunau de dispărerea ei, dar nime nu putù află unde se adăpostise ea.

Acum să urmăm.

— Ce faci tu, acolo, Ionică, — intrébă jupănésa pe băiat, vėȕēndu-l că de unde voios se jucă, devenise trist și cu mânica scurteicei sale se siliă să frece o pētă de cernelă, ce găsise pe o fētă din cėslovul seu.

— Mamă, uită-te că mi-a mănjit cartea, Fluturēl.

— Cine ț-a mănjit'o?

— Fluturēl, mămucă, băiatul cel dela maica starița.

— De aceea ești mahnit?

— D'apoi mămucă . . . tata are să socótă că am mănjit-o eu, și el rai-a ȕis dăunăȕi, să me silesc să fiu om de omenie și să nu-mi mănjesce cartea.

— Dute dar de chiamă pe Fluturēl să-l ocăresc că ț-a mănjit.

Băiatul purcese, dar când fu aprópe de ușă: Nu-l mai ocări, mămucută, ȕise el, cu accent de tot rugătoriu, ca să nu plângă bietul Fluturēl . . . că a greșit . . .

Jupănésa își aținti ochii cu dragoste spre icóna din părete și căntă par că pe Dȕeu să-i mulțămēscă de bunul suflet ce el dăruise copilului, apoi cu blândēte, cătră acesta: „Nu te teme, draguțule; dute deli chiamă să-l vėd și eu“.

Băiatul eși, Rucsândița se lăsă să lunece repede la pământ, de pe naltul divan și se indreptă spre ușă.

— Unde te duci Sândița? — o intrébă mămă-sa.

— Vine Fluturēl, mamă, vine Fluturēl! Și voiósă, ea se ascundea sub o laviță de lângă ușă.

Ionică indată intră aducēnd de mână pe rușinosul Fluturēl, un băiețel de vr'o șese ani, cu pėrul creț și cu ochii mici ca de tatar, frumușel ca un ângerăș.

Ionică rugă cu ochii pe jupănésă să-și țină cuvēntul ce-i dase, de a nu ȕice nimica lui Fluturēl. Ea-l sărută, și-l desmėrdă, și nu vede încă pe Rucsândița, care o duriă gurița de când, de sub laviță, pe sub scórța ce spēndură până jos, scoțēndu-și căpușorul ȕicea: „Iții! Fluturēl! iții! Fluturēl!“

Dar decă jupănésa nu audia pe copilașă, nu eră așa și cu Fluturēl; el de odată de sub mâna jupănesei, care-l desmėrdă, se răpede spre laviță, ȕicēnd și el: „Iții! iții!“

Apoi copila, eșind de sub laviță și tirindu-l de mână lângă jupănésă, strigă: mamă, ecă Fluturēl!

— A cui ești tu, draguță? — îi intrébă jupănésa.

Băiatul respunse ceva într'o limbă străină.

— Nu pôte vorbi, mămucă, — ȕise Ionel.

— Ba nu scie vorbi limba ta, băete, — respunse jupănésa, înțelegēnd acesta, ea, și astă dată incredințându-se chiar și din fisionomia băiatului.

În momentul acesta intră o maică de vr'o 18 ani, frumósă ca și jupănesa.

— E bine, măicuță Csenio? — intrébă acēsta.

— S'a pus la cale; imi dă voie . . .

— Iți dă? . . . Ionică iee pe Rucsândița și duceți-ve de ve jucati prin cerdac cu Fluturēl.

Copiii eșiră.

(Va urmă.)

Cum a îmbetrânit muierea pe dracul.

— Poveste. —

Se spune, dar e mincinos, cine-o crede, c'a fost odată, cine mai ține minte când? — o muiere mai rea și decât păcatul.

Bărbatu-s'o se luase de-un gând de necazul ce-l trăgea!

Și mâncarea și beutura și somnul și toate cele le urise acum.

O scăpare mai avea, să iee lumea 'n cap și să mērgă 'ncătrău l'ar duce ochii. Apoi ēr se mai cugetă, că are moșiora sa și vitișorele sale. Ba și osemintele părinților și strămoșilor sei, tot aci zac, deci nu se cade a se duce, ca dela o mōră stricată.

Că să vedeți dumnia vōstră cum eră muierea aceea!

De-i ȳicea du-te 'n sus, ea mergea 'n jos; de-i ȳicea să tacă, ea durăia, ca o pārpāriță; de-i ȳicea să grăiescă, cu furca de fer și nu-i putea scōte din gur' o vorbă legānată măcar; când o adiregea să facă focul, ea aducea apă; de cerea una, ea-i da alta: c'o vorbă le făcea toate pe dos, nici odată însă cum se cădea să facă.

A cercat el pe toate călile, dar muierea din ce-a apucat nu vrē s'o mai slăbescă nici țicā micā. Așā-i căci „nāravul din fire, n'are leuire” și „pe omul rēu vrēnd s-l imblāndesci, mai tare-l indrăcesci”.

Așā stānd trebile precum avusei cinstea a ve spune, nu-i mirare, că bietul om, ce să se facă? — cāutā chip și mijloc să scape de ea, ca ȳe-un junghiu, cā până și capul il albise.

S'o omōrā nu-i veniā bine, cā-și temea sufletul, carele el este ce este și la om; sā-i dee drumul, se făcea de poveste, a chibzuit dar s'o facā pierdutā pe undeva. Cum? veți vedē și dumnia vōstră, cā ce-i mai frumos din poveste, înainte este.

Intr'o ȳi ia o tārșitā, o sapā, un troc ș-o secure și se ia la codru.

Despre muiere sciā el, cā nu va merge indatā ce va pofți s-l insoțescā.

Așā a și fost.

Sosind omul, se pune și face-o grōpā afundā, ca de doue staturi de om, de nu și nrai bine, drept in mijlocul unui potec. Fiind gata, mi-o acopere cu cāte și mai cāte uscături, ca sā nu se pricepā nime, cā ce-i. Dup'aceea își pune un semn spre a se sci indreptā și feri, cānd a fi la adecā, și merge acasā, ducēnd ș-o sarcinā de gāteje.

A dōua ȳi ia securea de-a umēr și ȳice cātrā muiere: „Mēi femee! tu aȳi ai de-a face ceea și ceea, deci sā șeȳi acasā pe cēdā-ți și cu mine la pādure sā nu-mi vii, cā-s sātul de tine ca de mere pādurețe!”

„Cum sā nu fac așā!” — dice muierea. Tocmai fiind c'ai ȳis sā șed acasā, eu voiu merge cu tine.

Omul* mergea 'n nainte, muierea dupā el, ca māndul dupā mās-a. Ajungēnd pe la grōpa din potec, bărbatul o 'ncungiurā, ȳicēnd muierii sā facā și ea așā.

„— Tocmai fiind c'ai ȳis sā mērg ocolind, eu voiu tinē la oblu!”

In grōp' a picat, in grōp' a remas, cā bărbatul, cumu-i erā sufletul acru de nezdrāvāniile ei, a lāsāt-o 'n banii cei rei, și brānzā de iepure sā-i fi dat cineva, nu pot crede cā s'ar mai fi 'nvoit sā mānānce cu ea

* In ținutul Mureșului, cel puțin in părțile de unde-s eu, bărbatul este „on” și muierea, muiere. In înțeles mai general sub „omeni” se 'nțeleg Romānii, celelalte nēmri, numindu-se cu numele lor; es. Treceau mai inte 5 ōrneni ș-un ungur.

pitā și sare dintr'un teriu! Cā de și-i vorba cā-i „rēu cu rēu, da-i mai rēu fără rēu” însă „decāt totdeuna gāra-māra și trāiu cu vātraiu, mai bine s'o duci unde-a dus mutul ēpa și țiganul cārlanul”.

Vēȳēnd muierea, cā-i acolo, unde-i, face-un tārā-boiu, de sā tot fugi.

Și acēsta nu odatā numai, fār cu ȳi cu nōpte, de și dracul, cā-i drac, și trebuiā sā se 'ngrozescā, dela o bucatā de vreme!

Și Șeȳā 'n petrii-și avea niște drepturi vechi asupra locului aceluia, și sā-și iee cele trei fuiōre și lumea 'n cap, nu se putea.

Merge dar pān la grōpā și vēȳēnd, cā ce-i, ia pe muiere 'n cārcā ș-afarā cu ea!

„— Acum dā-te jos și ia-te focului sā te fie, încătrāu te-or duce picioarele!” Așā ȳice mamonul.

Dar muierea: „— Tocmai fiind c'ai ȳis sā me dau jos, eu șed in cārcā-ți!” Așā-i! „Fā bine ș-aștēptā rēu!”

Vēȳēnd Șeȳa 'n petrii, cā altcum nu se pōte, o taie la fugā, de-i scāpārau picioarele.

N'alegea el, cā-s spini, cā-i ripā ori prāpāstie, fār prin apă pe uscat, la dēl la vale, tot fuga și ēr fuga, cā dōr muierea s'a luā de-un gând și i-a da pace! Muierii nici cā-i pāsā.

Slābise bietul incornorat de-i puteai numerā cōs-tele 'n dragā voia și capul ii erā ca un caier de lānā.

A gāndit sā mai cerce una!

Unde vedea o cōstā grochotōsā, un spinet indesat, polomidā, rugi și urȳici, acolo trāgea și se da de-a 'n durigușul, ca un bostan, pānā ce-l treceau sudorile și erā numai o canā.

Muierea însă tot in cārcā!

S'a 'ntēplat de-a dat față cu o ōste 'mpērātescā. Toți se mirau de necazul lui și le erā milā, de aceea fīe-care ostaș ii trāgea muierii cāte una indesatā cu patul pușcii.

In urmă viniā ș-un ostaș șchiop. Acesta vēȳēnd și el, cā ce-i, se scapā și ȳice: „Acolo sā-ți putredescā ciolanele lighiōie, cā ești ponos și osindā pe capul omului.

Atunci muierea raspunde: „Tocmai fiind c'ai ȳis sā stau, eu n'oiu stā!” și s'a dat jos, ēr dracul a resuflat acum una, cum de-o grāmadā de vreme n'a putut sā facā.

Incātrāu a luat'o muierea, nu sciū nici eu! destul, cā dracul se pricepea și el nițel la omenie.

„— Mēi omule!” ȳice. „Tu mi-ai făcut un mare bine, pentru care cade-se sā-ți fīu mulțāmitor. Cere dela mine, ce voiesci și eu voiu face!”

„— Nu cer alta, fār tu 'mpelițatule sā intri 'n fēta 'mpērātului și sā nu ești pānā cānd te-oiu scōte eu. Dar de mine s'ascuți!”

Așā sā fie! ș-au dat māna amēndoi.

Dā 'mpērātul de scire, cā uite ce-i cu fēta lui și cine va pune-o ēr in tālpi, dupā cum a fost, i-a da soție sā-i fie, ēr zestrea ei jumētate din impērāție.

Toți doftorii și tōte babele n'au avut ce-i face, cā nu se pricepea, ēr pāscālitorii cu ale lor trebi au ramas de rușine.

In sfērșit ostașul cela, se 'mbracā 'n niște straie potrivite, imprumutate, el sciē de unde, și făcēndu-se, cā-i doftor iscusit, merge la curțile impērātesci.

Dar ucigā-l crucea, nici nu vrē sā sciē, ori s'audā, de 'nvoirea avutā! Așā 'n cāteva ȳile de-a rēndul.

Chibzuesce ostașul, cā ce-i de făcut?!

— Las' impelițatule, cā am eu ac și de cogiocol teu! — ȳice el in sine.

Merge ēr la curțile 'mpērātesci și cum intrā 'n

lăuntru, dice cătră 'mpelițatul: „Stăi gata, că-i aci la pörtă muierea ceea !“

Cum aude bati-l crucea de-o așa poznă și primejdie, că-i stă 'n cale, o ia la picior, de nu ș'a mai vëđut nici ađi!

pot crede, ba nici dv., căci la casa omului muierea este ce este; de aceea cum o cumpër, așa o vënd. Cine-o scie mai bine, spui-o el, că nu-i stau in cale.

Gr. Sima a lui Ion.

A m i c i a.

Ostașul ia pe fêta 'mpëratului de soție, făcënd un ospëț ca acela de puteai innodă in zamă lungă să le ajungă; zamă grósă tótă óse.

De n'ar fi murit, trăiesc și ađi.

A fost, n'a fost așa ceva? Eu din parte-mi nu

C u g e t a r e.

O femeie crede c'aude vocea publicului in cel dintëiu prost sêu in cea dintëiu amică perfidă care-i declară că este interpretul fidel al publicului. *Stendhal.*

Bibliografie.

VIETA ȘI SCRIERILE LUI GRIGORIE ȚAMBLAC, de episcopul Melchisedec, membru al Academiei Române. Căită în ședințele dela 27 ianuarie, 3, 10 și 17 febr. 1883. Estras din Analele Academiei Române, Seria II, tom. VI. sect. II, Memorii și notițe. Bucuresci, tipografia Academiei Române, 1884. Prețul 1 leu 20 bani.

Academia Română din Bucuresci desvôltă din an în an activitate mai mare pe terenul literar. Grație sirguinței unor membrii ai ei, dânsa din când în când este în pozițiunea d'a trimite în piața literară produse noue, care pot să atragă atențiunea ômenilor de litere și din străinătate.

Unul dintre membrii cei mai sirguincioși este și Pr. SSa părintele episcop Melchisedec, învățatul și distinsul membru al clerului din România, autorul broșurei de care voim să ne ocupăm.

Istoric consumat, Pr. SSa și cu ocaziunea acêsta ne revêrsă lumină asupra unei epoci, căci „Vieta și scrierile lui Grigorie Țamblac” este o pagină a istoriei culturale române din vécul al XV-le.

Vor fi mulți de aceia, cari nici n'au auzit încă de numele Țamblac, căci acest nume pân'acuma a fost cu totul necunoscut în istoria literaturii noastre. Să vedem dară cine a fost Grigorie Țamblac și ce a scris?

Grigorie Țamblac, ne spune autorul, este una din puținele persoane bisericesci române, a cărora memorie s'a păstrat pe tărâm literar din vécul al XV-le, când limba literaturii la noi, ca și la popórele slave, eră acea slavona-sudică, séu cum se numia ea la noi, cea sêrbescă.

El a fost român de nêm, născut în Târnovul Bulgariei. Ș-a făcut educațiunea în Constantinopoli, unde s'a și călugărit. În calitate de ieromonac a fost trimis de patriarcul Constantinopolei Matei, la începutul vécului al XV-le, în Moldova ca imputernicit din partea patriarhiei spre a stabili pacea bisericescă între biserica Moldovei și patriarhie. După împlinirea acestei misiuni, Țamblac a ramas în Moldova ca presbiter ai mării biserici a Moldovei și ca profesor la școla domnêscă dela Suceva.

La anul 1407 s'a dus în Litva și a devenit mitropolit al Chievului, cu jurisdicțiune asupra Rusiei apusene și a Galitiei.

La anul 1420, retragându-se dela acea mitropolie, s'a dus în Serbia, unde a devenit egumen al mănăstirii Deciana.

La anii 1431—1432 a revenit în Moldova, unde a fost atașat la biserica cea mare a mitropoliei din Suceva și curând apoi ales mitropolit al Moldovei. Pe la anul 1440, el a primit egumenatul mănăstirii Nêmțului și de acolo a continuat a dirige și mitropolia Sucevei până la mórtea sa, întemplată pe la anul 1450.

Memoria și faptele lui Țamblac s'au păstrat: în scrierile lui, a cărora colecțiuni se păstrează prin bibliotecile Rusiei, Serbiei și Moldovei; în scrierile ruse despre biserica și literatura rusescă din vécul al XV-le; în letopisițele Moldovei și în însemnări istorice de prin cărțile vechi păstrate în Moldova. Pe temeiul acestor isvóre ne înfătoșeză ilustrul episcop vieta și scrierile lui Țamblac.

Noi presintând deja în trăsături generale biografia lui, ne vom ocupa numai de scrierile sale. Aceste toate sânt compuse în limba slavonă-sêrbă, limba oficială și bisericescă la români în vécul al XV-le și mai târziu.

Colecția întregă de scrierile lui Țamblac s'a păstrat în sbornicele sêrbesci și rusesci, ce se află pe la deosebite biblioteci din Rusia. Cele mai multe din aceste scrieri sânt cuvinte adeca predici rostite de dânsul. Intre aceste 8 sânt din timpul când dânsul a fost

mitropolit al Moldovei. Fără 'ndoielă, dice autorul, le-a rostit în limba română, căci altminterea ele n'ar fi fost înțelese de poporul român; dară din nenorocire limba noastră pe atunci neavând carte, nici scrisóre, Țamblac le-a tradus în limba sêrbescă, spre a le transmite posterității, fiind că acêsta limbă avea literatură și eră comună și cărturarilor români, atât bisericași cât și civili.

La acest punct autorul ne presintă un capitol pré interesant și instructiv despre curentul slav în limba și literatura română, esplicând cauzele pentru cari românii sute de ani s'au servit de limba slavă în actele lor oficiale, dar deosebi în cărțile bisericesci.

Este sciut, scrie Pr. SSa, că Românii, având limba lor proprie, n'au avut carte și încă din vechime au adoptat cartea slavilor dela sud, cu cari au avut relațiuni politice și bisericesci și cu cari se vede că au trăit mult timp împreună, încât se priviau și ei ca făcând parte din familia popórelor slave de sud. Acêsta deprindere cu cartea slavă a făcut, că și după înființarea dominelor române în vécul al XIII-le și XIV-le, cartea slavonă a continuat la Români și în Muntenia și în Moldova, precum arată uricele domnesci și inscripțiunile din acele vécuri, ajunse până la noi. Se nasce acum întrebarea: pentru ce Românii, după ce ș-au format staturi a parte românesci, totuș au purtat atât de îndelung jugul moral al unei limbi străine și neînțelese de popor, ci numai de cei ce o învățau în adins pentru a puté fi cărturari, scriitori, dascăli și preoți?

La acêsta întrebare autorul ne respunde prin niște deluciri, cari se resumă în următóarele:

1. Pe acele timpuri egoismul național nu se deșteptase încă la Români; deci fiind că Românii se țineau de o biserică comună și slavilor, cu cari trăise împreună multe vécuri, de aceea credeau ei că și limba bisericii lor trebuie să fie tot cea slavă, de și puținii o înțelegeau; dascălii lor, slavi de origină, negreșit îi întâriau în acea idee.

2. Pe la finele vécului al XIV-le, de gróza dominațiunii turcesci, mulți cărturari, preoți și călugări, din orientul Europei, români și slavi, căutară scăpare în țêrile române de dincóce de Dunăre, unde se aședară la diferite persoane și pe la biserici ca dascăli de copii și ca servitori bisericesci. Mulți dintre aceștia, călugării, ș-au găsit asiluri prin munți, unde au format sihastrii și apoi mănăstiri. Călugării emigrați din țêrile orientale, atât români cât și slavi, educați și învățați din copilărie în limba slavo-sudică, o au transportat cu dênșii și întărit prin mănăstiri. Mănăstirile pe atunci erau școlele unde se formau bisericași români; de acolo se luau episcopii, mitropolii, toți bine întăriți și lipiți de cartea slavonă, pe care ei la rëndul lor o propagau în țêră prin școle înființate pe la episcopii și mitropolii și pe la orașe, ba chiar și pe la sate, și prin școle înființate de boeri pe la moșiile lor. Călugării cărturari pe la mănăstiri, mitropolii și episcopii, precum și dascăli mireni prin poliți și sate, se ocupau cu prescrierea cărților slavone trebuitoare pentru serviciul divin prin biserici și a sbornicelor (colecțiunilor) de predice ale sfinților părinți. Acêsta eră și o ocupațiune fôrte profitabilă, căci cărțile pe atunci erau rare și scumpe. O mulțime de scriitori de aceștia trăiau cu acêsta meserie. Biblioteca bisericescă, care avea trebuință de scriitori, eră numerosă.

3. O altă impregiurare, care a imputernicit curentul slav, a fost frica de papism, mai ales după sinodul de Florența. Acêsta a îngrijiat mult pe ortodocși și i-au strins și mai tare de datinile lor religiöse. Cea mai mică abatere dela vechile datini bisericesci se privia ca o inclinare spre papism. Cine dar putea în

asemene impregiurări să cugete la schimbarea limbei bisericeii române, limbă care făcea parte integrantă a ortodocsiei române, care eră comună cu a tuturor popórelor slave din pregiurul României? Acesta ingrigire de ortodocsie și conservare a limbei slavone, ca un element ortodox, a durat în Moldova și Muntenia câteva secole. Cartea română s'a ivit mai înteu în serieri particulare de interes social, pe la finele vécului XVI-le, éră în biserică pe la mijlocul vécului XVII-le, și acesta numai în cărți de predică. Și în Moldova și în Muntenia cele înteu cărți bisericesci sânt doué cărți de predice séu căzaniu, tipărite una în Iași sub Vasile Vodă. alta mai mare în Muntenia, sub Matei Basarab. Tóte celelalte cărți ale serviciului divin au continuat încă a rămâne cele slavone. Când mitropolitul Dositei a publicat pe la finele vécului XVII-le înteuia óră liturgía, éră Șerban Cantacuzin în Muntenia tot pe atunci a publicat înteuia biblie română, ș-au cerut améndoii mai înteu binecuvéntarea patriarcală, pentru ca să se póta justifica contra hulitorilor novismului de a traduce sfințele și dumneđeescile rugăciuni și cuvéntul lui Dumneđeiu în limba cea ordinară a poporului, și să convingă pe toți, că prin acesta nu se strică legea creștină.

4. Mai târđiu a incetat emigrarea slavică dela Sud în România. Cultura limbei slave în România a slăbit, limba slavă a tot degenerat, luând forme și điceri române. Se zăresce încă un curent mic filo-român, cu tendințe de a formá carte română, și încă de timpuriu, pe la finele vécului XV-le. Acesta se deduce din „Codicele voroneșian“, descoperit de curénd.

5. Pe la finele vécului XVI-le și parte din XVII-le curentul slav în România a primit o nouă putere, prin noué emigrațiunii în Moldova a cărturarilor și călugărilor slavi, dela nord, din Galiția, strimtoriți prin papism. Aceștia, bine primiți și ajutorati, au imputernicit éră curentul literar slavon, devenind dascáli pe la școlele mánăstiresci și episcopale în bisericile din România, de asemenea scriitori pe la cancelăriile statului. Limba slavonă a documentelor moldovene din acésta epocă pórtă urmele limbei rutene din Galiția cu polonismii ei . . . Incetă însé și emigrațiunea din Galiția și atunci limba slavă începú érăș a decádé, impuținându-se și dascálii și școlele pentru invéțarea ei temeinică. Pe de o parte grósa ignoranță a clerului, carele remase cu totul necărturar în timpii din urmă ai slavismului, din cauza că nici carte románescă nu mai invéță, nici pe cea románescă n'o avea; éră de pe de alta parte frica de calvinism, carele se incubase în Transilvania și de acolo începuse a publicá cărți ereticesci pentru poporul român: au silit pe Românii din Moldova și Muntenia a-și face carte románescă ortodocsă. Lupta însé cu slavismul, înrădăcinat adânc în biserică, a durat încă un véc, până ce cartea română s'a format și s'a introdus deplin în biserică română, în vécul al XVII-le. Pr. Ssa incheie prin urmátóarele cuvinte: Decă dela timpul lui Țamblac a trebuit să trecă 400 de ani, până ce biserică română s'a putut desbără de slavonismul antic, apoi se 'nțelege, că noi n'avem nici un cuvént de a cere dela Țamblac, ca el în vécul XV-le să fi scris románesc!

Ș-acum să revenim la scrierile lui Țamblac. Afară de cele 8 predici densusul a mai lásat: vr'o trei panegirice, vr'o doué povestiri, un stich și altele de soiul acesta.

În scrierea asta se presintă cetitorului panegiricul despre martiriul sântului Ioan, dimpreună cu traducerea sa română.

În acesta se găsesce óreș-cari noțiuni istorice despre Moldova.

Aceste spicuiri din noua carte a părintelui epis-

cop Melchisedec vor convinge pe ori și cine, că Pr. Ssa érăș a îmbogățit literatura cu o lucrare vrednică de numele unui academic distins.

Marcu Emilian.

Cântece și strigături.

(Din Bănat)

el șa, leliță!
 Dragă copilică,
 Albă la peliță,
 Négră la costiță,
 Deschide-mi ușița,
 Să-ți sárut gurița,
 Că e mult d'asérá,
 De când stau p'afară.
 Plóia mereu plóie,
 Căpenégu-mi móie,
 Picătura pică,
 Pălăria-mi strică,
 Néua mereu ninge,
 Ochișorii-'mi plânge.

*

De cine dorul se légă,
 Nu-i pară glumă și șagă
 De se légă d'o fetiță,
 Nu mai umblă pe uliță;
 De se légă d'o nevéstă,
 Nu o mai veđi la feréstă;
 De se légă de vr'un june,
 Dragostea capul i pune.
 Acest dor e mare căne,
 Că se légă și de mine.
 Întră 'n sin, apoi sub pele,
 La capul inimii mele,
 Și me 'ntrebă de cercei,
 Cine-a dat banii pe ei?
 — Cel cu ochii mititei.
 Și me 'ntrebă de mărgele,
 Cine a dat bani pe ele?
 — Cel cu buze subțirele.
 Și me 'ntrebă de inel,
 Cine-a dat banii pe el?
 — Al meu mândru voinicel.

*

Frunđă verde mărăgărit,
 Auđit-am auđit,
 Că de dor
 Mulți ómeni mor,
 Și de drag
 Mulți ómeni zac,
 Ér din hóla
 Mulți se scólă,
 Dar și asta-i o minciună.
 . . .
 Că și eu avui un dor,
 Și nu mai putui să mor.
 Și am avut și un drag,
 Și nu mai putui să zac.
 Acum însé am o hóla,
 Din ea nime nu me scólă.
 Asta-i hóla de urit,
 Care me bagă 'n pământ.

Petru Barbu.

Scrisori din Iași.

12/24 august 1884.

Situația orașului Iași, interiorul, grădina publică, populațiunea, comerțul și industria, véra, instrucțiunea, și aristica, érna, es-
posiția.)

Orașul Iași, fosta capitală a Moldovei, este, intru cât privește aședarea și construcțiunea sa, unul din locurile cele mai pitoresci, nu numai din România, dar chiar din Europa intrégă. Streinii cari au vizitat acest oraș, și au avut ocazia de a-l privi dintr'un punct înalt, ca de pildă Galata, ori Repedeia, declară că numai în Șviteră și în puține locuri din sudul Franciei au putut vedé panorame egale cu aceea a acestui oraș.

Aședat pe doué déluri mari, Copoul și Tatarășii, udat spre apus de un mic riu, Bahluiul, Iașul e încungiuat de alte patru mari déluri și anume: Galata, Cetățuia, Aronean și Repedeia, care este cel mai înalt, dominând asupra tuturor împregiurimilor.

Din ori-care parte l'ar privi cineva, vede un nou tablou, un peisaj pe cât de variat, pe atât și de bogat; interiorul totuși pare a nu tocmai respunde cu prive-liscea generală. Edificiuri mari sunt mai mult cele bisericesci: Metropolia, Biserica Trei-Erachi, St. Nicolai Domnesc, Golia, etc.; apoi Palatul administrativ (fosta Curte Domnescă), palatul principelui Mihai Sturza, și clădirile de curénd isprăvite: Casarma infanteriei dela Copou, și marele hotel Trăian, cari sunt în adevér niște construcțiuni demne de privit. Restul caselor, de o zidire și aședare nesfirșit de variată, se compune din clădiri cu unul, doué, până la trei etaje, și e fôrte curios a vedé lângă un nalt și măreț pa at din stradele principale, niște căsuțe tupilate, ce pot luá aprópe denumirea de bordeie.

Majoritatea stradelor Iașului sunt asfaltate în întregime, ceea ce face ca ele să capete cel mai frumos aspect. Nici unul din orașele României nu posedă încă strade asfaltate, nici a patra parte cât are Iașul.

O spațioasă și pré frumoasă grădia publică, „Copoul“, e locul de preumblare cel mai plăcut al orașenilor. Câți-va pași, după bariera Copoului, o altă grădină, numită „Alele“, avénd șoseua județană prin mijlocul ei, este de asemenea de o frumuseță rară. — După aceste vin apoi diferite grădini particulare, dar de asemenea fôrte remarcabile, ca Vila Pester, Via Domnescă dela Socola și altele.

Popolațiunea Iașului, în lipsă de o statistică sigură, se cifréază cam la 80.000 locuitori. Cu părere de rău însă constatăm, că aprópe majoritatea acestei populațiuni se compune din streinii, și mai ales din evrei. De când Iașul, în virtutea marelui ac: ce a unit țările surori, a încetat de a mai fi capitala Moldovei, tóttă importanța sa, ca centru de acțiune a scăđut, și avéntul cel mare ce-l luase pe timpul ultimei Domnii moldovene a perit cu totul, astfel că acum, din și în și el lánceșese, stagnează în ori ce ramură de productivitate și e amenințat chiar a da îndérét.

Comerțiu, industrie, afaceri bănesci séu de transacțiune nu sunt de cât pentru trebuințele dílnice ale orașenilor ce consum, fără a produce nici un esport, în schimbul consumației lor. Principalii ómeni ai orașului își trag resursele lor din agricultură, ceea ce face ca véra mai ales să se resimțá corăpleta lipsă și de ómeni și de afaceri. Véra acésta mai ales, orașul nos-

tru a avut o fisionomie cu totul posomorită, tăcută, láncedă. Política mai atită pe ici colea câteva spirite aprige; dar precum nici un fapt de mare importanță n'au avut a se produce de curénd, și mișcarea politică au fost aprópe neinsemnată.

Cu tóttă sărăcia espusă, instrucțiunea are partea ei mai largă în Iași, decât în multe alte părți ale țării. A parte de școlile statului: Universitatea, Școla normală Superióră, Licee, Gimnasii, Școli tehnice și militare etc. sunt încă multe instituțiuni private, atât ca școle cât și ca cercuri, în care se desbate și propagă lumina, pentru cei ce au dorința de a o primí. Pentru artele frumoșe încă există o școlă de pictură și sculptură, un conservator de musică și declamațiune, un Teatru Național, etc. Décă aceste instituțiuni nu sunt póte la o înălțime egală cu cea care trebuie să o atingă, noi, iașenii, sperăm că cu timpul și cu mai multă stăruință din partea celor aleși, ele vor puté să atingă scopul lor.

Publicitatea, în timpul de față, se mărginesce la un numer de doué-spre-dece díare periodice: „Liberalul“, „Curierul Balașan“, „Patria“, „Lupta“, „Nouă Revistă“, (politice), „Gazeta de Iași“, „Monitorul Comunal“ (oficiale), „Perdaful“, „Ciomagul“ (umoristice), „Convorbiri Literare“, „Contimporanul“, „Revista Socială“ (literare și științifice) și „Arta“ (teatrală și musicală). Mai există o revistă intitulată „Recreații științifice“, tratând esclusiv despre matematici și apărénd la intervale neregulate, după cum mai apare și o fôie umoristică „Săcêla“.

O mișcare în destul de insémnată în științe și arte se produce mai cu sémă érna; atunci mai în fiecare săptămână se țin conferinți de profesorii și literații distinși din localitate și de pe aiurea, se dau concerte și reprezentațiuni teatrale atât de artiști locali, cât streinii, se fac intruniri și discuțiuni, se organizéază diferite societăți de cultură și ajutorare etc. Véra însă, după cum am mai spus, e o amortélă completă. De pe la april n'au mai fost în Iași nici intruniri, nici conferențe, nici representațiuni teatrale séu musicale, nimic.

Acum se pregătesce și se așteptă cu nerăbdare deschiderea esposițiunii cooperatoilor din țără, care va avé loc la 2 septembre st. v. într'un nou edificiu de circ zidit de dnii Cantacuzin. Cu acésta ocaziune se speră o reinviare a orașului întreg.

Iassiensis.

Cochetăria chinezilor.

Ciudat lucru este și cochetăria! Ea este aceeași pretotindenea, și tinde la același scop: a place cât se póte mai mult.

Cochetăria face ca chinezesele să sufere durerile cele mai mari, pentru a-și micșorá mărimea piciorélor, și europenele-și strâng talia în niște corsete tiranice.

Pentru Malaiese, eleganța consistă în a-și pili dinții. Iși póte inchipui ori-cine, cât de neplăcut lucru este a-și pili dinții. Este d'ajuns ca cineva să fi avut d'a face c'un dentist pentru a înțelege acésta operațiune.

În Malesia, junele fete și tinerii nu pot să se sus-tragă dela acest supliciu voluntar; un tiner nu póte să fie plăcut femeilor decât n'are dinții piliți.

Dentistii din acésta țără întrebuintéază pentru acésta operațiune niște mici instrumente, precum: ciocan, fôrfece, clesce, pilă și ferestreu. Cel căruia i se pilesc dinții, mănăncă *cucurma* și se întinde pe pâr-
c acel moment artistul pronunță de trei ori a-
c ulă *djopo, doro, rapal!* Adesea se introduce
c ată de lemn între fălci, pentru a le ține de-

părtate una de alta și-a înlesni operațiunea pilirei dinților.

Sunt două feluri de piliri de dinți: *widji kray*, mai ascuțiți, și *widji semong ko*, mai puțini ascuțiți. Câte odată se cere pilirea transversală a dinților, care merge până lângă gingei și face ca durerile să fie foarte mari și nesuferite.

Pare că un bărbat care are dinții piliți astfel, se poate căsători foarte lesne. Poate că Malaiesele se tem de mușcăturile bărbaților lor!

F.

A m i c i a.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 405. —

Băieții au mai multă simpatie pentru câni, ér fetițele iubesc mai mult pisicile.

De aceea mai fie-care fetiță are câte o pisică casnică, care apoi e mădărită ca o princesă. Aceea nici nu se află în alt loc bine, decât numai în brațele stăpânei sale; acolo apoi dorme cu plăcere, drimboind cât îi mai drag s'o asculte.

Care va să dică, între pisică și stăpâna sa se înodéză o relațiune atât de amicală, încât ai crede, că aceea va ține cât lumea.

Dar toate au sfârșit, chiar și amicia asta. Copilița va crește, va fi mare, frumoasă și atunci — va căută altă prietenie.

I. H.

Literatura si arte.

Premiu pentru o piesă. Aflăm cu plăcere din ziarele dela București, că direcțiunea generală a teatrelor a decis să dea și anul acesta un premiu de lei 1200 pentru cea mai bună dramă seu comedie de moravuri. Direcțiunea generală previne pe cei ce doresc să ia parte la concurs. 1. Că comediele seu dramele ce vor trămite scrise în prosă seu versuri, trebuie să aibă cel puțin trei acte. 2. Că manuscrisurile nesuțscrise, dar având un moto spre a puté să se cunoscă numele autorului, să fie depuse în cancelaria direcțiunii generale cel mult până în ziua de 30 decembrie, anul curinte, órele patru p. m.

Teatrul Național din Iași, precum cetim în „*Liberalul*“, se va deschide în stagiunea viitoare cu „*Fântâna Blandusiei*“ de dl V. Alecsandri. Tinerul artist, dl Hasnaș, care la finele stagiunii trecute jucase pe scena din București, s'a angajat în trupa iașiană; asemenea și dșóra Luța Botez va jucă în érna viitoare la Iași.

Ilustrațiunea română. Așă se numesce o compoziție musicală a dlui C. C. Karrasz din Timișóra, care s'a executat cu succes într'un concert al reuniunii române de lectură din Timișóra și este o fantasie asupra melodiilor: „*Écă și nóptea*“, — „*Hora Severinului*“ — și „*Deșteptă-te Române!*“ Acest op, cam de 15 pagine, va apăré de sub tipar la finele lui septembrie. Prețul de prenumerațiune e 1 fl. (seu 2 lei $\frac{1}{2}$), și este a se trimite dlui Petru Opris, președintele reuniunii române de lectură din Timișóra.

Di Tr. G. Djuvara, primul secretar al legațiunii române din Constantinopol, publică în ultimul număr al „*Buletinului Asociațiunii literare internaționale*“ un articol despre literatura română dela începutul ei și până astăzi. Tot dsa traduce și analizéză „*Fântâna Blandusiei*“ în revista „*Revue Universelle*“.

O publicațiune musicală. Dl Vulpean publică în ziarele din România un apel cătră cetitori spre a-i veni întru ajutor la tipărirea melodiilor populare române culese de dsa în timp de 16 ani în Ardeal, Bu-

covina, România și Macedonia. Ori-cine va binevoii de-a subscrie în listă după aparițiunea colecțiunii, primesce îndată prin poștă: 1. Un caet ce va conține: Doine, Balade, Idyle și Pastorale la 240 bucăți vechi, aranjate pentru voce și piano, după cum se vede în tabla de materie, prețul de abonament lei 14. — 2. Un caet „*Salba Regală*“ ce va conține la 400 hore inedite încă pentru piano, lei 16. — 3. Un caet de „*Canturi de lume*“ (Romanțe) și adio, ce va conține 200 bucăți, aranjate pentru voce și piano, lei 10. — 4. Un caet „*Jocuri de brău*“ ce va conține la 200 bucăți vechi pentru piano, lei 8; pentru caiete, total lei 48. Un subscriitor pentru toate caietele, va plăti lei 30. *Vulpean*, București strada Șelari, 1.

Diționarul limbei române. „*Monitorul României*“ promulgă decretul prin care se deschide pe séma ministerului cultelor și instrucțiunii publice un credit extraordinar de lei 2700 spre a se pune la dispozițiunea Academiei române pentru remunerațiunea a trei ajutóre necesarii la lucrarea marelui diționar etimologic al limbei române.

Statua de bronz a lui Ovidiu, una din operele cele mai strălucite ale maestrului Ferara, este pe drum, spre România. Se speră că la toamnă se va sərbătorii desvélirea ei la Constanța, pe unde a suspinat marele poet în esiliu. Primarul dela Sulmona, locul de nascere al lui Ovidiu, va veni la inaugurarea statuei. Cu densusul împreună vor asistá mai multe notabilități din Italia.

Sciri musicale. Dl Gr. *Gabrielescu*, primul tenor al Teatrului Național din București, a sosit zilele aceste acasă; dsa fusese în Egipt, unde a fost angajat și la rentorcere prin Constantinopol, a dat și acolo un concert în salónele consulului general al României. — Dl L. *Wiest*, bétránul și simpatiecul violonist din București, va fi însărcinat de cătră dl Franchetti cu conducerea orchestrei operei italiene din capitala României.

Cărți didactice. Pentru completarea colecțiunii operilor didactice destinate învățământului de diferite grade, dl ministru al cultelor din România a încredințat mai multor persóne competente élaborarea unor asemenea opere. Astfel: dl V. A. Urechia a fost însărcinat a face un tractat de Istoria literaturii române; dl Gr. Tocilescu un curs de Istoria țerii; dl Em. M. Porumbar un tratat de Dreptul administrativ și un altul de Economía politică; dl A. Dumitrescu o Anthologie română.

C e e n o u ?

Societatea pentru fond de teatru român va ține adunarea sa generală în anul acesta în orașul Arad, la 27 și 28 septembrie st. n. cu programa publicată în nr. 28 al foi noastre.

Sciri personale. Esc. Sa mitropolitul Miron Romanul a amănat intrunirea consistoriului mitropolitan dela 1 septembrie st. n. pe un termin ce-l va fiesă mai târziu; amânarea s'a făcut din cauza că Maj. Sa tocmai pe atunci petrecând la Arad, Esc. Sa are să mérégă acolo în fruntea unei deputațiuni spre a presintá omagele bisericeii gr. or. române. — Dl *Alexandru Roman* va propune la universitateea din Budapesta în semestrul prim al anului școlastic 1884/5: 1. „*Elementele limbei române*“ în doué óre; 2. „*Părțile constitutive ale limbei române. teritoriul ei în comparațiune cu limbele sorori*“ în doué óre; 3. „*Originea și însemnătatea numelui Vlach*“, una órá; 4. „*Opurile dramatice ale lui Vasile Alecsandri*“ în doué óre pe săptămână. — Dl Gr. *Tocilescu* a petrecut săptămâna trecută la Curtea-de-Argeș, unde a inspectat bisericile, a citit câteva înscripțiuni vechi, nedescifrate până acum; între aceste

a descoperit fragmentul dela pétra morméntală a lui Negru-Vodă, perdut până acum; pe acesta bucată de pétră a citit resbelele in care a luat parte acest Voevod. — *D. A. Ciurcu* a oferit școlii din Câmpeni 100 fl. pe an, cât timp mijlocele i vor permite acesta generositate.

Festivitățile din Arad. Maj. Sa regele a sosit la Arad in 29 l. c. dimineța la 5 ore, ca să asiste la manevrele militare ce se țin dela Arad in sus spre Lipova și către Timișoara-Lugoș. Dumineța la 31 l. c. va da audiențe, cu care ocaziune va primi și deputațiunile diferitelor corporațiuni cari vor presintă omagele lor. Clerul și biserica română se va represintă prin ambii mitropoliți, cari vor conduce câte o deputațiune compusă din episcopii sufragani și de alți bisericieni, er la greco-orientali și din mireni, dela consistoriul oradan dnu Nic. Zigre și Ioan Pop. Comitatele invecinate asemenea vor trimite deputațiuni, in cari dintre români cetirăm următoarele nume: in Caraș-Severin dnu Andrei Liviu, Constantin Radulescu, Stefan Antonescu, Coriolan Bredicean și Fabius Rezeiu; in Timiș dnu Atanasie Răcz și dr. Iosif Gall; in Hunedóra dnu Ioan Papiu, Benjamin Densușan și dr. Lazar Petco; in Bichiș dl Petru Chirilescu; in Biharia Iosif Vulcan. Orașul Arad este decorat splendid. Intre alte ovațiuni ce se vor face, damele vor da regelui un buchet prin soția primarului Salacz; in deputațiunea damelor se a la și trei române: dnele Aurelia Beleş, Letiția Oncu și dșora Bonciu.

Regele României la Belgrad. Regele Carol I a plecat joi sêra din Sinaia cu trenul regal; in drum trenul se opri un moment la Chitila, unde ministrii salutară pe suveran și-i presintară urări de călătorie. Vineri dimineța sosit la Orșova, unde așteptară cele trei vase ale flotei române, cu „Stefan cel mare”, precum și toate autoritățile locale. Bastimentele viniră pe Dunăre in sus cu pavilion și întreaga ținută de gădă până la Baziaș, unde sosită vineri sêra. Nôptea se petrecu pe bord. Sâmbetă dimineța plécă din nou, spre a ajunge la Belgrad intre ôrele 11—12.

Hymen. *Dl Constantin Popovici Bărcian*, profesor și inginer-architect la Slatina in România, la 19/31 august va serbă cununia sa cu dșora Iosefina Peia, fiica dlui Pavel Peia in Caransebeș.

La Sinaia se fac mari pregătiri pentru primirea moștenitorului de tron Rudolf. Regele României, Carol, cercetează in fie-care di edificile, in care are să primescă pe inaltul ôspe, și se interesază in persônă de cele mai mici amênunte. Palatul va fi iluminat cu lumină electrică, pentru care scop se lucrază acum la aședarea mașinelor necesare, care se pun in mișcare cu puterea apei. Spre rêsărit de palatul regesc, se ridică un nou palat, destinat ca locuință pentru personalul de curte, in care va fi instalată și o parte din suita moștenitorului de tron. Pe lângă perțiul Peleş se aședă, pentru conducerea apei, tuburi de fer, conduse prin munte. Regina României încă cercetează lucrările și și-a esprimat mulțămirea sa pentru inaintarea neașteptată.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia dela următoarele dame și alte persône: dna Amalia Bașiota, o per-nă de canapea; dna Cecilia de Barsay, vas de pôme; dșora Elena Spiridon, o batistă cu brodărie de métasă; dșora Minerva Herbay, un sachet de atlas cu brodărie; dna Maria Cosma, o batistă fină din dantele de Bohemia; firma Winkler, un covor de pat, un cuier pentru ștergariu cu brodărie, o consolă cu brodărie; Ioan Weindel, o corfă de pâne din argint; dna Anastasia Toma, pânzătură cu 6 serv. (brodată); dna Ana Șandor de Wiest nasc. Oltean, 1 față de mész, (tesătură proprie); dșora Alecsandra și Letiția Șandor de

Wiest, 6 servete de cafea; dna Maria Cutean, născută Popoviciu, 5 merindare, țesute și iavergate cu mână proprie; dna Maria Filip, o corfiță de mână; dna Maria Cunțan, 2 tavițe pentru bilele; dna Ioana Bădilă, 1 covor; dșora Evelina Pop, 2 dantele de filet (Anti-macasar), 453 modele croșetate din bumbac și lână; 5 bucăți echantilione (1 croșatată, 2 impletite, 2 brodate); 1 model de frivolité; 3 modele de filet; 1 cutie modele de flori lucrate cu o dibăcie rară in lână de zefir și sermă; dna Irina Trombițaș de Betten, 1 pânzătură cu 6 servete (brodată).

Petrecere de véră in Vașad. Din comuna Vașad in Biharia ni se scrie, că junimea română studiosă din părțile acele a arangiat in dumineca trecută acolo petrecere de véră, care a avut un succes complet. In fruntea comitetului arangiator a stat părintele protopop Paul Pop. Dansul a început sêra la 7 ore intr'un șopron improvisat din crengi verzi și decorat cu flori. Au luat parte următoarele domnișóre: Veturia Lazar din Sanislău, Elena și Veturia Bandici din Pișcolt, Elisabeta Șarcadi din Fegernic, Maria Bonea din Sanislău, Cornelia Creț din Vașad, Veronica Man din Tarcia, Ana Ciôra din Oradea-mare, Irina Iriniaș din Ciomucuz, Nina Edey din Tarcia, Gizella Kovács, Berta Fleischmann, Elena Kovács, Maria Kiss, Elisabeta Morvai, Elisabeta Szilágyi, Ana Socan din Carêi, Rosa Ternovean din St. Lazar. Petrecerea a ținut până dimineța la 7 ore. Vinitul curat, 15 fl. 71 cr., s'a trimis fondului școlii române de fete ce are să se inființeze in Oradea-mare.

Iubileuri bisericesci. *Biserica gr. or. română din Oradea-mare* in ziua de St. Marie a serbat iubileul de 100 de ani al inființării sale. Cu asta ocaziune, după serviciul divin, celebrat cu o deosebită pompă, s'a cetit istoricul zidirii acestei biserici și s'a ținut parastas pentru odihna vecinică a acelor, cari au contribuit la clădirea acestui locaș sânt. — *Biserica gr. or. română din Oravița-montană* asemenea in ziua de St. Marie a serbat iubileul de 100 de ani al sântirii sale. Serbarea a avut un caracter poporal bisericesc.

Sciri militare. *Dl Iosif Ștefanescu*, locotenent de artilerie in regimentul 13 staționat la Lugoș, a primit dela rezerviștii conchiemați pe est an, drept suvenir, o sabie de onóre. — *Dl Liviu Drăgoiu*, supra-tenent la honveți, fu numit comisar financiar de cl. III. — *Cadeți* fure numiți dnu *Ioan Popovici* la reg. de inf. 41; *Victor Moga* la reg. de inf. 62; ambii elevi ai școlii militare din Wiener-Neustadt; și dl *Ioan Măclăar* la reg. 4 de artilerie, elev al școlii militare tehnice din Viena.

Epilogul turburărilor din Cluș, inscenate de studenții magiari ai universității de acolo in contra societății „Julia” și in contra dlui profesor de limba și literatura română dr. Grigorie Silași, este un ordin al ministeriului de cult, sosit in sêptemăna trecută la universitatea din Cluș. Acest ordin aprôbă sentința senatului universitar, conform căreia conducătorii tinerilor demonstranți au fost admoniați; modifică insê partea aceea a sentinței, care dispune ca acesta admoniare să se introducă și in atestatul școlar al acelor tineri și face atêrnătoare acesta dela purtarea lor ulterioară. Totodată ministrul a ordonat o strictă cercetare disciplinară in cauza societății „Julia” și in a dlui profesor dr. Grigorie Silași, dându-i concediu pe un an și invitând corul profesoral a-și alege alt pro-decan. Afflăm tocmăi acum, că in locul dlui Silași va fi numit profesor Moldován Gergely. Mai trebuie comentat?

Programa adunării generale a reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din diecesa Caransebeșului, ce se va ține in 18/30 și 19/31 august 1884 in orașul Lugoș. **Ziua** I nainte de amêdi

la 10 ore : 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul cassariului. 4. Raportul bibliotecariului. 5. Alegerea comisiunilor : a) pentru examinarea raportului comitetului, b) pentru examinarea raportului cassariului, c) pentru examinarea raportului bibliotecariului, d) pentru propuneri, e) alegerea juriului pentru cenzurarea lucrărilor metodelo-didactice din scriptologie. După amăzi la 3 ore : 6. Ținerea disertațiilor. 7. Raportul comisiunii de propuneri asupra regulamentului cassei. 8. Raportul juriului. Ziua II la 11 ore a. m. : 9. Continuare cu rapoartele comisiunilor. După amăzi la 3 ore : 10. Alegerea biroului și a comitetului pe anul administrativ 1884/5. 11. Designarea locului pentru ținerea adunării generale din anul 1885. 12. Diverse propuneri din partea membrilor. 13. Alegerea comisiunii pentru autentizarea protocolului. 14. Închiderea adunării. Bocșa mont. in 12/24 august 1884. *Stefan Velovan* m. p., președ. reuniunii. *Ioane Marcu* m. p., notar.

Junimea română din Halmagiu va arangia o petrecere de vără la 19/31 aug. sub conducerea corpului didactic din loc, în favoarea seminarului gr. or. din Arad, care se înființează acuma. Înainte de începerea danțului se vor juca 3 piese teatrale : 1. „Ciorobor pentru un topor“, comedie într'un act de Iosif Vulcan. Persoanele : Ioan Costina, Dionisiu Sida, Alesandru Mihaloviciu și Enea Joldea. 2) „Andrieu Florea Curcanul“, canțonetă în 2 acte, predată de Petru Irhas. 3. „Vlăduțul mamei“, canțion, într'un act, predat. de Ales. Mihaloviciu. După paușă se va juca „Călușerul“ de 22 tineri, în costum românesc.

Corul vocal din Lipova arangia la 15/27 august, cu ocaziunea serbării Hramului bisericei, un concert și rugă petrecere de joc. Programa concertului fu următoarea : 1. „Imnul unirii“, cor micșt de Porumbescu ; 2. „Coroana Moldovei“, cor bărbătesc ; 3. „Poporul român“, de Iosif Vulcan, declamată de dșora Mariora Vuculescu ; 4. „Fecióra Maria“, cor micșt, compus de G. M. Stefanescu ; 5. „Banii mei“, poesie de Nicolau Cristian, declamată de Atanasiu Pasca ; 6. „Hora Si naia“, de G. Ventura, cor micșt ; 7. „Féta dela Cozia“, poesie de D. Bolintinian, declamată de dșora Elena Bogoiu ; 8. „Trei-colorul“, cor micșt de Porumbescu ; 9. „Marșul armatei române“ în 1877 de Dumitrescu, cor bărbătesc.

Junimea gimnasială din B.-Comloș a arangiat la 15/27 august o petrecere cu dans, precedată de represintarea piesei : „Sătenii“, comedie caracteristică națională de Alesandru Petrovici. În piesă au jucat dșorele O. Popici, Elena Rusu, Sidonia Bugarin și dnii Iuliu Barbulescu, Laurențiu Ulteriu, Antonie Stefanovici, Nicolae Alesandru, Petru Pascu, George Micleu, Damian Sebeșan și George Stefanovici, și alte persoane în chor. Piesa s'a jucat în teatrul dominal; vinutul curat se va împărți între cassele societății „Crucea Roșie“ și a „fondului școlar“.

Școlile din Brad. Primirăm dșilele trecute : A VIII-a programă a gimnasiului public gr. or. român din Brad pe anul școlar 1883/4, publicată de George Părău adm. protopr. și director provisor ; tipariul tipografiei archidiecezane Sibiu. Programa conține : Raportul direcțiunii, planul de prelegere și datele statistice indatinat. La acest gimnasiu, care de present are numai patru clase, au fost aplicați 7 profesori. Elevi au fost cu totul 91, dintre cari 87 români, 2 maghiari și 2 germâni.

Sciri din România. *Noul tron* ce se va aședă în sala tronului palatului regal din capitală se va alcătui după modelele tronurilor vechilor domni ai țării. În acest scop se vor studiă modelele de tronuri domnesci ce se află prin mănăstirile și bisericile vechi

din țără. — *Din Curtea de Argeș* se scrie, că după opiniunea dlui Leconte, conducătorul lucrărilor de acolo, restaurațiunea catedralei se va fini în primăvera viitoare. — *Curțile și tribunalele din țără* se deschiseră la 16/28 I. c. Pentru solemnitatea deschiderii, dl procuror Zenidi pronunță un discurs la Curtea de Apel, tratând despre „Capacitatea juridică a străinilor în România“. Dl A. Cartacuzino, primul-președinte al Curții de Apel, i răspunde. — *Dl generar Dabija*, fostul ministru de lucrări publice, a fost numit șef al marelui stat-major al armatei. — *Dl Chițu*, ministrul instrucțiunii publice, a luat măsuri ca pe lângă liceele statului să se înființeze câte o bibliotecă publică, de care cetățenii să se pótă servi gratuit.

Resbel între Francia și China. Evenimentul cel mare în politică este resbelul între Francia și China. De mult se trăgăneză negociațiunile între aceste doué puteri mari ; în maiu s'a și încheiat pacea, dar chinezii au frânt-o. Acuma dar Francia nu se mai pótă retrage. O telegramă din Paris ne anunță, că admiralul Courbet a început bombardarea localității Fu-Ceu. Admiralul are acolo 15 corăbii și doué torpiloré, având în totul 114 tunuri grele și 3076 ómeni. Fu-Ceu este bine ales ca loc de atac. El se află la gura riuului Siho séu Min și este capitala provinciei Fu-Tien. Fu-Ceu are o mare însemnătate nu numai fiind că se află față 'n față cu insula Formosa, ce este de asemenea destinată a fi luată ca emanet pentru despăgubirea de resbel, ci și pentru marile sale stabilimente militare. El este locul unde se fabricéză renumitele săbii chinezé. În Fu-Ceu își are reședința prima-școlă militară chineză organizată după modelul european ; aci fabricéză Chinezii, după sistema europeană, torpile, tunuri, pușci, etc. Aci este în fine centrul de fabricațiune al tuturor obiectelor trebuincioșe armatei chinezé în luptă cu Europeii. El forméză cheia spre Tukion.

O ducesă risipitoare. Una din acele dame ale aristocrației francése, căreia îi placé să risipescă banii cu doué mâni, este ducesa de Persigny. De aceea ea va fi bună sémă pusă sub tutelă, mai ales că fiul ei, ducele Ion de Persigny, a și cerut dela autoritățile competente punerea sub tutelă a mamei sale. Ducesa trăia de altfel cumpétat, până ce murind mamă-sa, princessa dela Moscova, ajunsé în stăpânirea unei averi, ce-i aducea pe an un venit de 300,000 de franci. Ducesa și-a zidit în Cannes o vilă, pré frumoșă, ce a costat-o numai 80,000 franci. Ne fiind mulțamită cu atăta, și aduse din Japonia o casă de bambus cu artă clădită și o familie japonesă să ședă într'ensă. Pentru acesta a făcut chiar ea o călătorie în Japonia, cheltuind 200,000 franci. De unde iai însé fără să mai pui, se sfârșescé, și fiind că averea princesséi dela Moscova încă nu e isvor nesecat de bogăți, au hotărît rudele duceséi să o pună sub tutelă, și așa să pună capét escen-tricităților ei printr'un „consiliu judecătoresc“.

Institutul etnografic din Paris a decernat dlui Emile Legrand, marea medalie de argint a concursului V. A. Ureche, pentru lucrările sale importante asupra României și a Greciei. Cetitorii noștri își amintesc, că acesta medalie s'a înființat de institutul etnografic de Francia, în amintirea serviciilor ce dl V. A. Ureche a făcut institutului și a părtașiei ce a luat la ultimul congres al seu din Paris. Dl Emile Legrand este unul din cei mai illustri membri corespondinți ai Academiei române. Publicarea „Efemeridelor dacice“ și a o mulțime de alte lucrări grecesci, cari ating și istoria țărilor române, au atras dlui Legrand onórea mai sus arătăta.

Sciri scurte. *Dșorele Elena și Maria Văcărescu*, ficele dlui T. Văcărescu, ministrul plenipotențiar al României la Brusela, după ce au trecut acum un an,

cu mențiunea foarte bine, prima parte a examenului de bacalaureat în Paris, au depus zilele acestea a doua parte a aceluia examen și au fost proclamate bacalaurate în litere cu laudele juriului, mai ales pentru disertațiunea filosofică. Din 91 candidați erau 3 fete, cari toate s'au admis; pe când din 88 tineri, 40 au căzut. — *Congresul literar și artistic internațional* va ține în anul acesta sesiunea sa la Madrid, în 29 septembrie; între membrii onorari ai acestei Asociațiuni se află și Carmen Sylva și dl V. A. Urechia. — *Dnii Mocean și Velescu* se află deja în Madrid; debutul lor și al insoțitorilor lor, două tinere spaniole, a fost joi în 2/14 august în grădina Retiro, executând danțuri caracteristice române. — *Aniversarea de 200 de ani* dela mărtea poetului dramatic francez Corneille se va serba la 1 octombrie în Rouen, locul nașterii poetului. „Theatre français” va merge în corp la Rouen, ca să aranjeze acolo două reprezentațiuni teatrale. În prima seară se va reprezenta „Cid”; în seara a doua se vor reprezenta niște părți din diferitele opuri ale lui Corneille. — *Deputatul Starcevic*, care în dieta Croației s'a ilustrat prin limbajul său violent, la începutul săptămănei curente a fost scos de acolo, la ordinul președintelui, prin gendarmi. — *Cholera* scade în Franța, dar se răspândește în Italia.

Necrolog. *Petru Ciceronescu*, preot și asesor consistorial al diecesei gr. c. oradane, paroc în comuna Vereșmort, comitatul Sătmar, a încetat din viață la 22 august, în etate de 60 ani, jelit de fiii și fiicele: Dr. Ioan Ciceronescu vice-rector seminarial în Oradea-mare, Antonia cu soțul Lazar Iernea paroc în Păbikó și fiica Maria, Samuil actuar episcopesc, Anna cu soțul Andreiu Pelle preot; de afini și ilustrisimul Domn Dr. Ioan Szabó episcop gr. cat. de Gherla, Samuil Szabó paroc și protopop în Supurul de jos cu familia, Anna Keresztelki cu soțul Ioan Cinea paroc în Dijer și fiii, Elisabeta Szeremi cu fiii.

Pentru economie.

Mirosul ouelor. Cunoșteți, dămnelor, ouele cu miros de violele seu de garoafe? Ecă receta: Este cunoscut că ouele își însușesc parfumurile precum și emanațiile cele urite ale obiectelor cu cari se găsesc în contact. Prin urmare, nimic mai lesne de cât să pui trandafiri seu violele în coșul cu oue. Ele devin foarte gustose și capătă gustul acestor flori mirositoare.

Cum se șterg petele de rugină după albături. Pentru acest scop se ia o parte de acid clorhidric, se amestecă cu 4—5 părți apă, și amestecul se încăldește înainte de a-l întrebuiți. După ce s'au șters petele cu această soluție de acid, rufele trebuie să se spele bine cu apă rece. Este aproape imposibil să se ștergă petele de rugină de pe stofele colorate.

Cum se cunosc ouele proșpete. Pentru a cunoște decât ouele sunt seu nu proșpete, trebuie a le băga într'o soluțiune de trei litre de apă amestecată cu 125 grame de sare ordinară. Ouele din aceeași di vor căde la fund; cele din ajun se vor opri puțin mai sus; cele de două zile vor stă la mijlocul apei; cele de cinci zile se vor urcă spre suprafața apei. Prin urmare, cu cât ouele vor fi mai vechi, cu atât ele se vor urca mai mult spre suprafața apei.

Vinurile colorate artificial. Etă un mijloc pentru a cunoște vinurile vopsite cu fuchsina. Se înmoie un fir alb de lână seu de mătase, care pe urmă se spală cu apă multă. Fața naturală piere astfel, pe când fuchsina lasă firului o culoare pré roșietică.

Cunoscerea laptelui falsificat prin cântărire.

Un litru de lapte natural și curat cântărește 1026—1035 grame; laptele care este mai ușor, este întins cu apă. Un litru de apă rece curată cântărește un kilogram, prin urmare, cu cât se apropiă mai mult greutatea unui litru de lapte de greutatea apei, cu atât s'a pus mai multă apă în lapte.

Problemă canonică

de Eufemia P. Morariu.

Șede un om cu o muere în drum, și trece pe lângă ei un călăret, care le ăice:

— Noroc, om cu muere!

Etă muerea i răspunde:

— Nu-i om cu muere, ci mama acestui om a fost sócra mamei mele.

Ce e omul cu muerea?

Terminul de deslegare e 10 septembrie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghiciturii de șac din nr. 30:

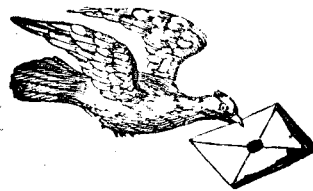
Scire mare de mândrie
Vine dela București,
Care face bucurie
Sufletelor românesci;
O dorință strămoșescă
Etă s'a realizat:
Lumea ăice; Să trăiește
România ca regat!

Ioșif Vulcan.

Deslegare bună ni-a sosit dela dămnelle și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Mărióra Cornea, Veturia Lazar Purcărețean, Aurelia Bichicean, Ana Steț n. Roman, Sidonia Major, Emilia Nicóra, Emilia Pop n. Marcuș, Elena Brailean, și dela dnii Virgiliu A. Pop, Romul Nicóra, Alesandru A. Si-lași, Victor Turcu, Ioan E. Dudulescu.

Premiul fu dobândit de domnișóra Mărióra Cornea în Repsig.

Poșta Redacțiunii.

Dni I. B. în O. Este originală seu culésă din popor? Nici una, nici alta nu ni se pare a fi. Aucă odată rugăm pe cei ce ne trimit poesii populare, să nu schimbe nimic!

Dni I. D. în L. Doinele din ținutul Borgoului sunt mai tôte noue. Se vor publică. Trimite și altele!

Bistritia. Dăra au și trecut feriele?

Dnei A. C. în V. S'a trimis în săptămăna trecută.

Dni P. V. Gr. în I. Nimic?

Călinđarul săptămănei.

Đia sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminea	12-a	după	Rusale. Evang. dela Mateiu c. 19, v. 3, a inv. 1.		
Duminea	19	31	Mart. Andrei Strat.	5 17	6 43
Luni	20	1	Prof. Samuel	5 19	6 41
Martți	21	2	Apost. Tateu	5 20	6 39
Mercuri	22	3	Mart. Agatonic	5 21	6 38
Joi	23	4	Mart. Lupu	5 22	6 35
Vineri	24	5	Ieromon. Eutihiau	5 23	6 34
Sămbetă	25	6	Sf. Vartolomeiu	5 24	6 32

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tiparul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.